

הטכנולוגיה החדשה שתסייע לטפל במפרצת מוחית

טכניקת צנתור שפותחה בישראל אמורה להקטין את מספר הסיבוכים בצנתור מוח

גיא רפאלי

במוח בעזרת ניירורדיולוגיה פולשנית.

הטכניקה המשיכה להתפתח ובשנים האחרונות התפרסמו כמה מחקרים פורצי דרך שהפכו את צנתור המוח לפעולה סטנדרטית. בשנת 2005 התפרסם מחקר בכ"תב העת LANCET שבחן 2,143 חולים שטיפלו בשתי דרכים שונות לאחר אירוע דימום של מפרצת מוח. מחצית מהחולים טופלו בניחות ומחצית מהחולים טופלו בצנתור. תוצאות המחקר הראו שלאחר שנה, יותר חולים שטופלו לו בצנתור היו עצמאיים לעומת חולים שטופלו בניחות. מאז הפך הטיפול בצנתור לטיפול המועדף במפרצת מוחית.

למרות הצלחת הצנתור והפיתוח לטיפול שגרתי, כרוך הטיפול בסיכון לחולים והוא נגרם מהצורך לבצע חסימות יזומות של כלי הדם במהלך הצנתור, ולכך נלווים סיבוכים שונים ביניהם: התפתחות קרישי דם, שבץ מוחי וסכנות לקריעת כלי הדם. מחקר מקיף שכלל 649 חולים מצרפת ומקנדה הראה שיותר מ-5% מהחולים סבלו מפגעי ענה ניורולוגית לאחר הצנתור. יש לציין שמחקר זה כלל רק חולים עם מפרצת שטרם דיממה כדי למנוע דימום עתידי. מספר הסיבוכים בטיפול במפרצות שהגיעו כבר לשלב הדימום גבוה הרבה יותר בגלל מצבם הקליני והניורולוגי הקשה של חלק מהחולים.

כאמור השיטה החדשה, שפיתחה על ידי חברת רפיד מדיקל, אמורה למנוע גם את הסיבוכים האפשריים שהיו נלווים לצנתור. בדומה לבלון המסורתי גם ה-Comaneci, ממוקם בערוץ רק אל מול צוואר המפרצת אך בשונה מבלון הוא מאפשר צנתור ללא חסימות ומניית של כלי דם ובכך מקטין משמעותית את הסיכון לסיבוכים. מדובר בבלון העשוי מרשת מתכתית שאינה חוסמת את זרימת הדם במהלך הצנתור. הרשת מיוצרת בטכנולוגיה ייחודית שפותחה על ידי החברה, המאפשרת ליצור מבנה גמיש שניתן לראותו בבירור בו מן הצנתור. באירופה בוצעו כבר קרוב ל-1,000 צנתורים בשיטה זו, ומאסוף הנתונים מכל הצנתורים הללו נמצא כי מספר הסיבוכים צומצם לפחות פי 10 מאשר בשיטה המסורתית. בימים אלה מתבצעים גם כמה מחקרים בעולם כדי לאשש את הנתונים.

ר"ד גיא רפאלי הוא ניורולוג שבין מפתחי מוח בבית בילינסון, מרכז רפואי רבין

לפני כחודש בוצע ביש"ר צנתור המוח הראשון לטיפול במפרצת מוחית, באמצעות טכניקת צנתור ישראלית חדשה ששומרת כבר בשימוש נרחב באירופה. הטכניקה מאפשרת צמצום כמות הסיבוכים הנלווים לצנתור המסורתי. החולה הישראלי הראשונה שנתחנן, (הח"מ) ד"ר בועז גלבוץ, רדיולוג אבחני תי ומצנתר מוח, ביחידה לניירורדיולוגיה פולשנית בבילינסון, היא אישה בת 70 שדיממה לפני כשנתיים ממפרצת מוחית שנגרמה מויהום וטופלה בעזרת סליים (חוטי תיל ועירים ממתכת שמטרתם ליצור קריש דם במפרצת ולמנוע דימום). מכיוון שהמפרצת גדלה היה צורך בצנתור נוסף. בזמן הצנתור שארך כשלוש שעות הרופאים מיקמו כחמישה סלילים במפרצת והשתמשו במכשיר החדש שנקרא Comaneci, כדי להגן על כלי הדם. מאז טופלו בהצלחה בשיטה החדשה עוד שני מטופלים.

מפרצת מוחית היא התרחבות דמוית בלון של כלי הדם, הנגרמת בעקבות היחלשות דרך כלי הדם או בעקבות חבלה בכלי הדם. הגורמים הם לרוב גיל מבוגר, עישון, יתר לחץ דם או פציעות ראש. המפרצת נרגעה לנגוד ולהתרחב ללא התערבות כשההתרחבות של כלי הדם עולה להוביל לקריעת כלי הדם, לדימום מוחי ולמוות. לפיכך, מדובר במצב רפואי המעמיד את חיי הלווקים בו בסיכון.

הטיפול המקובל כיום נערכך בעזרת צנתור בזמן הצנתור הרופא מחזיר צינור זעיר וגימיש (צנתר) דרך עורק במפשעה עד לאזור המפרצת. דרך הצנתור מוחדרים סלילים שמטרתם ליצור קריש דם במפרצת ולמנוע את האפשרות לדימום. במקרים רבים יש צורך לנפח בלון בזמן הטיפול כדי לשמור שהסלילים יישארו במפרצת ולא יצרו קריש לכלי הדם הבריא.

הצנתור החל דרכו לראשונה בשנת 1927, אז שר החוץ לשעבר של פורטוגל פרופ' מוניץ, החליט לונח את הקריירה הפוליטית שלו ולחזור לעסוק ברפואה. החליט לטהר את הובילה אותו להיות הראשון שהצליח להדגים את כלי הדם במוח בצורה ועירפולשנית. בעקבות הצלחה זו התפתח תחום חדש ברפואה המאפשר אבחון וטיפול של מחלות הקשורות לכלי הדם